

תור הרפת הגיע!

פרסום: בקשיים רבים גידלנו, טיפחנו והשבחנו את העדר. הלכנו משלב אל שלב, הקימונו יסוד איתן המבטיח עתיד יפה לענף. הטבלה הבאה מוכיחה כיצד הצלחנו שנה שנה להעלות את תנובת החלב הממוצעת לפרה:

תש"ג — 3971
תש"ד — 4605
תש"ו — 5170

שנת תש"ו מהווה על כן מפנה גדול. שנת תש"ז מראה על התקדמות נוספת ולשם הדגמה נפרסם לוח השוואה על ארבעת חודשי השנה הראשונים:

שנת תש"ז				שנת תש"ו				חודשים
1	12	11	10	1	12	11	10	
30000	29000	23900	24732	25037	16870	15660	18536	חלב ק"ג
61	60	59	61	57	50	49	49	פרות
5	9	8	7	17	4	3	3	המלטות

הנבה גדולה בפוטנציה. הפרות האלה הגיעו כבר בשנים עברו לתנובות יפות, אבל השנה, לאחר הכנה טובה לקראת ההמלטה, כשבפעם הראשונה קיבלו תירס ירוק בשפע בחודשי הקיץ ורובן המליטו בחודשי החורף — הגיעו לתנובות שיא יומיות ומתמידות בתנובתן הגבוהה.

האם הגיע כבר תורה של הרפת? הרפתנים עונים על שאלה זו בפה מלא וללא צל של ספק: תור הרפת הגיע! ולא רק משום שהקיבוץ ידע לבסס את הלול, הדיר ולהקים בנינים נאים ומשוכללים, וגם לא משום שכל משק חקלאי חייב לבסס את כל ענפיו — אלא מפני שעדר הבקר וחבר העובדים ברפת הוכיחו את עצמם והענף מבטיח רבות. הקיבוץ על חבריו ומוסדר תיו — חייב לדעת זאת ולסייע לענף כדי שיתקדם בהישגיו וישתווה עם המשקים המצטיינים בארץ.

על מה בעצם מדובר? בשלוש השנים האחרונות עבדנו בשקט, מתוך רצון רב וללא

המספרים האלה מעידים כי בארבעת החודשים הראשונים יש לנו עליה ב־30,000 ל' חלב, ביתר דיוק — 2 ל' חלב ממוצע לפרה ביום יותר מאשר אשתקד. זוהי עליה של 240 ל' ממוצע לפרה עד עכשיו. להלן נביא רשימה של מספר פרות מצטינות שגילו גם יכולת

וזו רשימת הפרות המצטיינות:

שם הפרה	תש"ו	תש"ז	שם הפרה	תש"ו	תש"ז
מיכל	35.8	44.7	אלומה	27.1	33.8
משא	29	36.5	דיצה	24.8	30.4
גליה	23.1	32.6	טובה	24.5	29.8
ויטה	23.1	32.7	טוסקה	31.4	33.4
גיתית	26.5	34.4	עליזה	23.7	27.7
ברטה	22.2	28	שבע	21	29.4

זהו הדור הצעיר שלנו שהינו למעשה היסוד לרפת העתידה. מחצית המבכירות הגיעו לתנובות שיא ארציות. אנחנו גאים באמת שהצלחנו במו ידינו ובקשיים לא מועטים לגדל נכס יקר זה. המב-

אפשר איפוא לסכם: כל הפרות שלנו עולות בתנובתן על 5,000 ל' חלב ובתנאים טובים הן מסוגלות לעלות על תנובה זו. הלוח הבא מספר לנו על המבכירות ותנובתן.

כירות האלה המליטו בתקופת החורף, תקופת הכלל. כולן התעברו בזמן ועומדות להמליט מרעה, והודות לכך הניבו תנובות יוצאות מן בקרוב.

רשימת המבכירות, מוצאן ותנובותיהן.

שם המבכירה	שם האב	שם האם	ק"ג חלב	% שומן	ימי חליבה
כרמלה	גיל	כרמלה	4370	3,4	300
ורוניקה	גלית	בינה	4306	3,66	293
עפרה	גלית	עליה	4530	3,7	330
דיצה	שחר	דיצה	4690	—	286
טטינה	גיל	טירה	4875	3,7	325
עטרה	גלית	עתידה	5426	3,56	357
נילי	נשיא	נילי	5478	3,6	332
מנרה	גיל	מלוה	5086	3,5	324
תמימה	טוביה	תקומה	5781	3,4	356
תמנה	גלית	תמנה	5519	3,2	286
שדמית	גיל	שפע	6472	3,2	302
מיקה	גלית	משא	6130	—	316

אחד משטחי הגידול בגן הירקות. לדעתי לא תהיה ברירה. לכולנו צריך להיות ברור שכל הרפתות המצטינות בארץ לא יכלו להגיע להישגים בלי שפע אספסת לצורותיה השונות.

בהזדמנות זו אנו פונים ליוגבינו: הכינו שפע של שחת, תחמיץ משובח וחלבוני. בראש וראי שונה שחת שתצטיין באיכותה. המזון חייב להיות חלבוני, מפני שחלב מכיל חלבון, ובלי חלבון לא יהיה חלב.

דברים אחדים על עתיד הענף והמבנים: רוב המשקים, כידוע, צעירים כוותיקים, עברו לשיכון בסככות ומיתקני חליבה בביתן החליבה. מה פשר הדבר ומה הן יתרונותיה של הסככה? סככה עם ריפוד עמוק מהווה שיכון טוב ונוח יותר לפרות, חוסכת בימי עבודה ומאפשרת ייצור מוגבר של זבל. וביתן חליבה מה פירושו? הביתן מסודר בצורה נוחה, החולב עומד במקום אחד קבוע והפרות באות ומתחלפות. צורה זו מאפשרת לעובדים להתמיד בענף זמן רב וחור סכת ימי עבודה. לדעת המומחים סככה עם ביתן חוסכים 8—10 י"ע לפרה. אצלנו זה יכול להסתכם ב־500—600 י"ע בשנה.

על יסוד המספרים הנ"ל אפשר להגיד בבטח חזק, שבמקרה ויינתנו לעדר שלנו:

א. תנאי שיכון טובים ונוחים יותר.

ב. הזנה מסודרת, מספוא ירוק בכל חדשי השנה, מינימום של אספסת ירוקה (גם יבשה) בחודשים הקשים באזורנו.

אין כל ספק שנוכל לצעוד אז בקצב אחד עם המשקים הראשונים בארץ. אולם איננו יכולים לקבל את הטענה שעלינו להזדיין בסבלנות עד שקוֹה־הירקון יגיע אלינו. ובוודאי שהרקורדיות שלנו אינן יכולות להסתפק בתשובה מעין זו! באזנינו מהדהדת געיית הפרות בחודשי הקיץ החמים, חודשים ללא תיאבון, וזעקתן למזון עסיסי, ירוק וחלבוני.

מהסיכומים מסתבר שבחודשי המעבר, אור־גוסט־ספטמבר, חלה ירידה ניכרת בתנובת החלב מחמת המחסור במספוא ירוק. הירידה היא בשיעור 3—5 ליטר חלב בממוצע לכל פרה. ירידה זו נמשכת גם בחודשים הבאים אחר־כך. משום כך מוטל עלינו לעשות את הכל כדי להבטיח מינימום של אספסת בתקופה זאת כבר השנה. ייתכן שעובדה זאת תאלצנו להקטין את

על גידול והרחבת הענף

הודות לבירור, טיפוח והשבחה יש לנו עתה עדר פרות משובה. כיום אנו מתלבטים בבעית חוסר מקום לעדר המתרחב. אין זה קל להוציא פרה מהעדר שלנו. אנחנו פשוט איננו יודעים מה להוציא. גם הפרות שפיגרו עד כה בתנובתן מעידות כמאה עדים שהפרות שלנו הן בנות כושר הנבה גדול ואנו נצטרך לשקול היטב בבואנו לברור מה להוציא ואיך להמשיך. הקיבוץ לא החליט אמנם על הגדלת העדר. אולם הרפתנים החליטו לגדל את כל העגלות הנולדות. מצפוננו אינו נותן לנו להוציא עגלות מהפרות הטובות; וכיוון שהחלטנו לגדל גם את כל העגלים, הרי בעיות השיכון הן די חמורות ומחובתנו לעורר מחדש שאלת הגדלת דירת העגלות כפתרון זמני עד קום הסככה.

גת

שמואל בן-דוד

באחרונה ביקרה אצלנו ועדה מטעם הארגון ויחד עם רכז המשק ורכז הבניה נועצנו וסיכמנו את הדברים הבאים:

את הרפת הקיימת אפשר להתאים לביתן-חליבה בחלק אחד מהרפת ובחלק השני ישונו פרות ומבכירות שלפני ההמלטה. מלבד זאת יש להקים סככת-רפת לריפוד עמוק. בדיוני ועדת המשק הצענו לבצע את הקמת הסככה בש-לבים. בשלב הראשון — מחצית הסככה ובה נשכן בתקופה הראשונה את העגלים לבשר. בשנה הבאה ניגש לשלב השני — הקמת הביתן לחליבה. בשלב הראשון ההשקעה תסתכם ב-12.000 ל"י והתכנית המלאה תסתכם ב-35.000 ל"י. ביצועה של התכנית הזאת יהווה צעד גדול ומכריע לפיתוח ענף הבקר וישפיע בהרבה על רנטביליותו.

תחמיצי סויה וסורגומים שונים בהזנת פרות חלב

בתחנת הנסיונות של מדינת אילינויס נערכו ניסויים בנידולי מספוא שונים במשך 4 שנים כדי לברר את רמת היבולים והתאמתם של המינים השונים להזנת תחמיץ. בין השאר נוסו סורגום רגיל, סורגום אפריקני, דורה, דורת-המטאטאים, עשב סודני, סויה ותירס כלאיים. היבולים הגבוהים יותר נתקבלו מהסורגומים למיניהם והתירס; פחותים יותר היו יכולי הדירה והסויה. היבולים הרגילים של הגידולים הנ"ל נעים במדינת אילינויס בגבולות 2.5—3 טון לאקר (4 דונם); בתחנת הנסיונות הושגו יבולים מ-3 טון עד 7 טון לאקר. כל מיני המספוא הנ"ל נבדקו גם על הרכבם הכימי. כמות החלבון הכללי שהניב כל אקר נעה סביב 270 ק"ג. כמות החלבון שבסורגומים היתה שווה בערך לזו שבתירס. בניסוי ההזנה בתחמיצים שהוכנו ממיני המספוא הנ"ל התברר שתחמיץ התירס היה היעיל ביותר. הפרות שהואכסו תחמיץ תירס הניבו ב-8% יותר חלב וירידתן בתנובה היתה איטית יותר, בהשוואה לפרות שניזונו בתחמיצי הסורגומים.

אריכות ימים בבקר המצרי ובתאויים (ג'אמוסים)

בירחון ההודי למדע החלב פורסמו סיכומים של שלושה זואטכנאים ממצרים על שנות הניצול של הפרה המצרית והתאוי. רוכזו המספרים על 520 תקופות חליבה של 177 פרות ו-484 תקופות חליבה של 175 ג'אמוסים. אורך החיים הפרודוקטיבי של הפרות המצריות היה 3.5 תקופות חליבה ושל התאויים — 2.5 תקופות.